

RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING TA'LIM SIFATIGA TA'SIRI

A.Ziyayev-BT kafedrası dotsenti

Sh.Xamdamova-04/24 talabasi

Annotatsiya: Mazkur maqolada raqamli texnologiyalarning zamonaviy ta'lim jarayoniga kirib kelishi, ta'lim sifatiga ko'rsatgan ta'siri, imkoniyatlari va yuzaga kelayotgan muammolar tahlil qilinadi. Raqamli vositalarning o'quvchilar faolligini oshirish, mustaqil ta'lim olishga yo'naltirish, shaxsiylashtirilgan o'qitish imkoniyatlarini yaratishdagi o'rni ochib berilgan. Maqolada shuningdek, o'qituvchilar uchun tavsiyalar ham berilgan.

Kalit so'zlar: raqamli texnologiyalar, ta'lim sifati, interaktiv vositalar, masofaviy ta'lim, raqamli savodxonlik, shaxsiylashtirilgan o'qitish.

XXI asrda ta'lim sohasida yuz berayotgan eng muhim o'zgarishlardan biri bu – raqamli texnologiyalarning jadal sur'atlarda kirib kelishidir. Ta'lim jarayoni endilikda faqatgina an'anaviy sinfda dars o'tish bilan cheklanib qolmay, balki virtual makon, onlayn platformalar, sun'iy intellekt va interaktiv qurilmalar yordamida amalga oshirilmoqda.

Zamonaviy o'quvchi – raqamli muhitda ulg'ayayotgan avlod bo'lib, u uchun ta'lim olishning qulay, tezkor va interaktiv bo'lishi muhimdir. Shu sababli, o'qituvchilar ham o'z faoliyatlarini raqamli vositalar bilan uyg'unlashtirishlari, pedagogik mahoratini zamon talabiga mos ravishda boyitishlari lozim.

Raqamli texnologiyalar deganda kompyuter, internet, mobil ilovalar, interaktiv doskalar, sun'iy intellektli ta'lim platformalari, raqamli laboratoriyalar, virtual va kengaytirilgan reallik (VR/AR), onlayn test tizimlari, videodarslar, ta'limiy blog va podkastlar tushuniladi.[1]

Bugungi kunda keng qo'llanilayotgan raqamli platformalarga quyidagilar kiradi: Google Classroom, Moodle, Zoom, Microsoft Teams – masofaviy ta'lim va o'quv materiallarini boshqarish uchun;

Kahoot, Quizizz, Mentimeter – interaktiv baholash va gamifikatsiya elementlari uchun;

Coursera, Khan Academy, Duolingo – o'zlashtirish darajasiga qarab shaxsiy ta'lim olish imkoniyati uchun;

AI yordamchi platformalar (ChatGPT, Copilot) – bilimni kengaytirish va muammoli vazifalarni yechishda yordamchi vosita sifatida.[1]

Raqamli texnologiyalar ta'lim sifatiga quyidagi ijobiy ta'sirlarni ko'rsatmoqda:

a) Shaxsiylashtirilgan o'qitish. Har bir o'quvchining bilim darajasiga mos dars materiallarini tanlash, tempda o'qitish va mustaqil ishlash imkonini beradi. Bu o'quvchilar individual ehtiyojini hisobga olgan holda o'qitishni ta'minlaydi.

b) O'quv faoliyatining interaktivligi. Multimedia elementlari (video, animatsiya, simulyatsiyalar) orqali tushunchalar osonroq anglashiladi. O'quvchilar

darsda faol ishtirok etadi, bu esa bilimlarning chuqurroq o‘zlashtirilishiga olib keladi.[2]

c) Masofaviy ta’lim imkoniyatlari. Istalgan joyda va istalgan vaqtda ta’lim olish imkoniyati yaratiladi. Bu ayniqsa pandemiya davrida muhim omilga aylandi va hozir ham ko‘plab oliy ta’lim muassasalarida saqlanib qolmoqda.

d) Baholashning avtomatlashtirilishi. Testlar, viktorinalar, onlayn topshiriqlar orqali tez va xolisona baholash imkonini beradi. O‘quvchilar darhol natijani ko‘rishadi, o‘z xatolarini tahlil qilishadi.

e) Raqamli savodxonlikni shakllantirish. Texnologiyalar bilan ishlash – zamonaviy kasbiy ko‘nikmalarning ajralmas qismidir. O‘quvchi o‘qish davomida bu ko‘nikmani egallab boradi.

3. Yuzaga kelayotgan muammolar va ularning yechimlari. Raqamli texnologiyalarning afzalliklari bilan birga, ayrim muammolar ham mavjud:

-texnik infratuzilma yetishmasligi. Buning uchun ta’lim muassasalarini internet va jihozlar bilan ta’minlash;

-o‘qituvchilarning raqamli savodxonligini yaxshilash treninglar o‘tkazish

-o‘quvchilar diqqatining chalg‘ishi Interaktiv, qisqa va vizual materiallardan foydalanish;

-o‘quvchilarda mustaqil ishlash ko‘nikmasi yo‘qligi. Raqamli loyihalar, jamoaviy onlayn topshiriqlarni tashkil qilish

O‘qituvchilar uchun metodik tavsiyalar:

-darsda har bir raqamli vosita maqsadga muvofiq qo‘llanilishi kerak. Faqat texnologiya uchun texnologiya emas, balki pedagogik maqsad asosida tanlanishi lozim.

-o‘quvchilarni passiv tomoshabin emas, faol ishtirokchiga aylantirish kerak.

-raqamli baholash bilan birga tahliliy, yozma va og‘zaki topshiriqlarga ham e’tibor qaratilishi lozim.

-darsdan oldin texnik tekshiruvlar o‘tkazilishi, reja sinchiklab tuzilishi

Xulosa shuki, raqamli texnologiyalar ta’lim sifatini oshirishda kuchli omil bo‘lib xizmat qilmoqda. Ular orqali o‘qitishning shaxsiylashtirilgan, interaktiv va erkin shakllari amalga oshirilmoqda. Biroq bu jarayon muvaffaqiyatli bo‘lishi uchun o‘qituvchilarning uzluksiz o‘z ustida ishlashi, texnologiyalarni o‘zlashtirishi va ularni pedagogik maqsadga muvofiq qo‘llay bilishi talab etiladi.

Kelajak ta’limi – bu raqamli va an’anaviy metodlarning uyg‘unlashgan shakli bo‘lib, ta’lim sifatini oshirishda har ikki yondashuvdan oqilona foydalanish eng maqbul yo‘l hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Yusupova M., “Raqamli pedagogika asoslari”, Samarqand, 2021.

2. Зияев, Адхам Нисолмухамматович. "ПРАВИЛА ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИНТЕРАКТИВНЫХ МЕТОДОВ ОБУЧЕНИЯ." *Conferencea* (2023): 143-148.

3. Зияев, Адхам Нисолмухамматович. "ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ МЫСЛЕЙ МЫСЛИТЕЛЕЙ В ЭСТЕТИЧЕСКОМ ВОСПИТАНИИ УЧАЩИХСЯ." *E Conference Zone*. 2023.

4. Ziyayev, A. N. "THE MAIN AREAS OF ACTIVITY OF THE CLASS LEADER IN THE EDUCATION OF THE NECESSARY SKILLS FOR AN INDEPENDENT LIFE IN STUDENTS." *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal* 10.12 (2022): 953-956.

5. Ziyayev, A. N. "SOME ISSUES OF THE FORMATION OF SKILLS OF A HEALTHY LIFESTYLE IN STUDENTS IN THE PROCESS OF LABOR EDUCATION." *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal* 10.12 (2022): 851-853.

6. Зияев, Адхам Нисолмухамматович. "РОЛЬ НАЦИОНАЛЬНЫХ ЦЕННОСТЕЙ В ВОСПИТАНИИ ГРАЖДАНИНА." *Ученый XXI века* (2017): 78